

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра бухгалтерського обліку та аудиту

Допущено до захисту
Завідувач кафедри
д.е.н., проф. Лоханова Н.О.
«__» _____ 2017р.

ВИПУСКНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавра

зі спеціальності «Облік та аудит»

за темою:

Облік, аналіз та аудит готової продукції (на прикладі ТОВ «АМК»)

Виконавець

студентка Обліково-економічного факультету
групи 41
Криванич Марина Юріївна
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник

Кандидат економічних наук

(науковий ступінь, вчене звання)

Артюх Оксана Валентинівна

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Одеса 2017

ЗМІСТ

	Стор.
ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОБЛІКУ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ НА ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ	6
1.1. Готова продукція як економічна категорія.....	6
1.2. Порядок оцінки та калькулювання собівартості готової продукції.....	11
1.3. Документальне оформлення руху готової продукції	19
1.4. Порядок формування обліку готової продукції та її реалізації... ..	24
РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ НА ДОСЛІДЖУВАНОМУ ПІДПРИЄМСТВІ	30
2.1. Загальна економічна характеристика ТОВ «АМК».....	30
2.2. Документальне забезпечення обліку готової продукції на ТОВ «АМК».....	41
2.3. Напрями удосконалення обліку готової продукції та її збуту.....	46
РОЗДІЛ 3. АНАЛІЗ ТА АУДИТ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ: МЕТОДИЧНІ ТА ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ	52
3.1. Економічний аналіз готової продукції та її реалізації.....	52
3.2. Методичні аспекти аудиту готової продукції: шляхи покращення.....	62
ВИСНОВКИ	69
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	73
ДОДАТКИ	78

ВСТУП

Актуальність теми. Формування готової продукції та її збут є завершальними стадіями операційного циклу виробничого підприємства. За ринкових умов господарювання вітчизняним підприємствам для успішного функціонування й розширення своєї діяльності, а відтак й отримання якомога більших доходів, необхідно виготовляти конкурентоспроможну продукцію. Головну роль у забезпеченні конкурентоспроможності підприємства відіграє обліково-аналітична система виробництва та реалізації готової продукції. Тому головним завданням обліку готової продукції сьогодні є забезпечення оперативного регулювання її виробництва та реалізації з урахуванням особливостей національних та міжнародних стандартів бухгалтерського обліку.

Організуючи систему обліку, аналізу та аудиту діяльності підприємств м'ясопереробної промисловості необхідно мати на увазі, що вони мають особливості виробничо-господарської та фінансової діяльності. До основних таких особливостей технологічного процесу виробництва м'ясних виробів можна віднести: нетривалість технологічного процесу; відсутність незавершеного виробництва; обмеження строку зберігання основних матеріально-виробничих запасів; обмеження строку реалізації готової продукції й мінімум залишків нереалізованої продукції; якість продукції, що випускається, яка залежить не тільки від дотримання технології виробництва, а й від якості вихідної сировини; норми витрат сировини і виходу продукції, що залежать від якості вихідної сировини.

Враховуючи характер м'ясопереробного виробництва – безперервного технологічного процесу та особливості здійснення його діяльності, питання організації обліку, аналізу та аудиту готової продукції та її збуту залишається сьогодні актуальним. Адже від збільшення її обсягів буде прямо залежати збільшення фінансового результату діяльності підприємства, тобто прибутку.

Вивченням питань, пов'язаних з обліком готової продукції та його вдосконаленням, займалися провідні вітчизняні та зарубіжні вчені. Найбільш обґрунтовано до проблем бухгалтерського обліку готової продукції в Україні у своїх

працях підійшли Ф. Ф. Бутинець, О. П. Бушан, С. Ф. Голов, М. В. Кужельний, В. Г. Линник, В. М. Пархоменко, В. В. Сопко, Н. М. Ткаченко, В. М. Глібко, М. В. Реслер та інші дослідники. Проте питання обліку готової продукції на промислових підприємствах залишається актуальним і потребує кардинального вирішення в умовах сьогодення.

Мета і завдання дослідження. Метою випускної роботи є теоретико-методологічне дослідження сутності та пошук шляхів вдосконалення обліку і аудиту руху готової продукції підприємства та її реалізації.

Для досягнення зазначеної мети в роботі було сформовано наступні основні завдання:

- уточнити тлумачення поняття «готова продукція», оцінити законодавче та методичне забезпечення обліку готової продукції та її збуту;
- розглянути облік руху продукції підприємства та її оцінку;
- надати коротку характеристику підприємства ТОВ «АМК» і основні фінансові показники;
- з'ясувати вплив особливостей переробної промисловості на облік виробництва та її реалізації продукції;
- внести пропозиції щодо вдосконалення системи організації обліку м'ясної продукції та її реалізації на ТОВ «АМК»;
- провести аналіз операцій з готовою продукцією та її збутом м'ясопереробного підприємства, встановити зміни, вплив факторів на ці зміни та виявити внутрішні резерви підприємства для збільшення обсягів готової продукції;
- розробити організаційну модель внутрішнього контролю готової продукції, її реалізації ТОВ «АМК».

Об'єкт і предмет дослідження. Предметом дослідження виступає система обліку, аналізу та аудиту готової продукції, її збуту на підприємствах переробної промисловості. Об'єктом дослідження є діюча практика обліку, аналізу та аудиту на товаристві з обмеженою відповідальністю «Арцизька м'ясна компанія».

Методи дослідження. При написанні випускної роботи були проведені дослідження на теоретичному та практичному рівнях пізнання. Для досягнення мети

дослідження були застосовані наступні методи: при аналізі організаційного змісту та теоретичних основ – монографічний та історично-економічний методи; при розрахунку економічних показників – метод порівняльного аналізу та статистичне групування; для розрахунку обсягів виробництва готової продукції – розрахунковий метод; при теоретичних узагальненнях та розроблення пропозицій по вдосконаленню обліку та аудиту – системний аналіз та абстрактно-логічний метод; зустрічна перевірка; економіко-статистичний метод та інші.

Інформаційна база дослідження. Інформаційною базою для написання випускної роботи були: дані первинного, синтетичного та аналітичного обліку; бухгалтерська річна звітність; законодавчі акти; довідкова та нормативна література; наукові публікації провідних вчених за темою дослідження; дані мережі Internet.

У процесі дослідження за темою випускної роботи автором опубліковано тези доповідей: «Внутрішній аудит готової продукції: теоретичні аспекти» [12], «Проблемні питання та напрями вдосконалення обліку виробничих запасів на підприємстві» [11], «Методичні аспекти аналізу виробничих витрат в системі управління» [29].

ВИСНОВКИ

У випускній роботі здійснено теоретичне узагальнення і запропоновано шляхи до вирішення наукових проблем, що полягає в дослідженні й розробці науково-методичних і практичних рекомендацій, спрямованих на вдосконалення методики обліку, аналізу і аудиту готової продукції та її збуту на прикладі ТОВ «АМК».

Одержані результати свідчать про досягнення поставленої мети та дають змогу зробити певні висновки й внести пропозиції:

Так, наявність різних підходів до сутності досліджуваної категорії «готова продукція» зумовлено відмінними тлумаченнями у діючих П(С)БО та інших нормативних документів. Дана категорія характеризується з різних точок зору але єдиної позиції серед вчених економістів та бухгалтерів не виявлено. На підставі проведеного аналізу літературних джерел було зазначено, що основними вимогами, яким повинна відповідати готова продукція, є: повністю закінчена і укомплектована; відповідає стандартам; прийнята службою технічного контролю; забезпечена відповідним паспортом, сертифікатом, гігієнічним висновком та іншими необхідними документами, що засвідчують її якість і комплектність та призначена для подальшого продажу.

Будь-яка діяльність, що здійснюється в Україні, регулюється нормативними та правовими актами. У роботі зосереджено увагу на відповідності організації обліку виробництва та збуту продукції відповідно до П(С)БО 9 «Запаси» та П(С)БО 16 «Витрати», а також наближення діючої нормативної практики до міжнародного досвіду обліку й аудиту.

З'ясовано, що важливою передумовою обліку готової продукції є її оцінка. У бухгалтерському обліку готова продукція оцінюється за фактичною виробничою собівартістю, яка може бути визначена тільки після збирання всіх затрат та калькулювання. Крім того, готова продукція, як вид запасів, оцінюється і на дату складання балансу за найменшою з двох оцінок: первісною вартістю або чистою вартістю реалізації, що здійснюється з метою збереження об'єктивності оцінювання продукції в умовах цінової нестабільності. Також в роботі розглянуто методи

вибуття готової продукції зі складу, висвітлено основні аспекти та доцільність їх застосування в залежності від специфіки діяльності підприємства. Були виявлені проблемні питання оцінки готової продукції, які доводиться розглядати як практикуючим бухгалтерам, так і дослідникам.

Досліджуване товариство являється підприємством м'ясопереробної промисловості (м'ясокомбінатом) і відносяться до підприємств, виробництво яких пов'язане з обробкою і переробкою сировини. Характеризуючи підприємство, було висвітлено організаційну структуру підприємства, де окремим підрозділом представлена бухгалтерська служба. Робота бухгалтерії тісно пов'язана з іншими підрозділами підприємства і отримує від них необхідну інформацію для обліку та контролю документації та надає їм необхідну інформацію про результати роботи.

Організація обліку готової продукції на ТОВ «АМК» враховує технологічні особливості та специфіку діяльності підприємства, як м'ясопереробного. Ведення обліку наявності та руху готової продукції та її збуту на підприємстві ТОВ «АМК» відбувається за журнальною формою із дотриманням законодавчо-нормативних вимог, які діють на сьогоднішній час в Україні. У процесі розкриття організації обліку готової продукції на ТОВ «АМК» велике значення приділено первинним документам, які супроводжують її оприбуткування на склад та відпуск (продаж) за межі підприємства. Узагальнення інформації з обліку операцій виготовлення готової продукції та її збуту на підприємстві відображають у облікових регістрах з подальшим узагальненням у Головній книзі та фінансової звітності підприємства.

В роботі визначено проблемні питання обліку готової продукції на досліджуваному підприємстві та запропоновано шляхи їх вирішення, зокрема: використовувати більш деталізований облік продукції, а саме введення нових субрахунків, на яких готова продукція обліковувалась б за її технічними особливостями; затвердити графік документообігу, який слугує для чіткості передачі документів з руху готової продукції з виробництва, складу у бухгалтерію і навпаки.

Встановлено, що автоматизація повсюдно вважається головним, найперспективнішим напрямом розвитку промислового виробництва та

запропоновано її впровадження на досліджуваному підприємстві. Автоматизація обліку готової продукції та її збуту дозволяє скоротити обсяги облікових робіт, збільшити оперативність облікових даних та значно розширити аналітичні можливості служби підприємства з метою забезпечення його керівництва необхідною інформацією для прийняття управлінських рішень.

За результатами проведеного аналізу з'ясовано, що на підприємстві у 2015 році порівняно з попереднім роком спостерігається спад виробництва на 22,9 %, що є негативним фактором. Тому, в умовах конкуренції з метою залучення покупців підприємству необхідно розширювати асортимент, поліпшувати якість м'ясної продукції та шукати нові ринки збуту. Втім виручка від реалізації продукції у 2015 році порівняно з попереднім роком зросла. Позитивним моментом є зниження собівартості продукції, що тим самим підвищує показник валового доходу. Зниження собівартості головним чином пов'язано зі зниженням матеріальних витрат на виробництво продукції та витрат на оплату праці з відрахуваннями.

В роботі розглянуті теоретичні аспекти аудиторського контролю. Окремо звернута увага на внутрішній контроль на досліджуваному підприємстві. Оцінивши його стан на ТОВ «АМК» слід зауважити, що на підприємстві не створена належна система контролю, яка б забезпечила інформацією про ефективну діяльність підприємства апарат управління. На підприємстві не створено окремого підрозділу (відділу), який би здійснював контроль за фінансово-господарською діяльністю. Перевірки діяльності структурних підрозділів безпосередньо здійснюється їх же керівниками, що не може бути визначально ефективними. Тому у процесі роботи обґрунтована доцільність створення на ТОВ «АМК» спеціального незалежного підрозділу – відділу внутрішнього контролю (аудиту), а також запропоновано методика проведення внутрішнього аудиторського контролю обліку готової продукції та її збуту. Також у ході дослідження з'ясовано, що підвищення якості зовнішньої аудиторської діяльності – важливе завдання аудиту на найближчу перспективу. Як шляхи подолання виявлених проблем були відмічені наступні аспекти: розробка внутрішньофірмових методик аудиту, використання автоматизованих інформаційних систем.

Отже, сьогодні однією з складових ефективної організації обліку наявності та руху готової продукції є високий рівень використання облікової інформації для оцінки якісних та кількісних характеристик готової продукції. Вирішення досліджених проблем дозволить ефективно здійснювати бухгалтерський облік готової продукції та її собівартості, підвищить ефективність виробництва, і тим самим підтримає конкурентоспроможність виробленої продукції, нарощуючи економічний потенціал підприємства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Податковий кодекс України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/go/2755-17>. — Назва з екрану.
2. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні [Електронний ресурс] : закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-14>. — Назва з екрану.
3. Про ціни та ціноутворення [Електронний ресурс] : закон України від 21.06.2012 р. № 5007-VI. — Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/5007-17>. — Назва з екрану.
4. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси» [Електронний ресурс] : затв. Наказом М-ва фінансів України від 17.10.99 р. №246 зі змінами та доповненнями. — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99>. — Назва з екрану.
5. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Доходи» [Електронний ресурс] : затв. Наказом М-ва фінансів України від 29.11.99 р. № 290. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99>. — Назва з екрану.
6. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» [Електронний ресурс] : затв. Наказом М-ва фінансів України від 31.12.1999 № 318. — Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00>. — Назва з екрану.
7. План рахунків обліку активів, капіталу, зобов'язань та господарських операцій підприємств та організацій [Електронний ресурс] : затв. Наказом М-ва фінансів України від 30. 11. 1999 р. № 291. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0892-99>. — Назва з екрану.
8. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій [Електронний ресурс] : затв. Наказом М-ва фінансів України від 30.11.1999 р. № 291. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/go/z0893-99>. — Назва з екрану.
9. Положення про документальне забезпечення записів в бухгалтерському обліку [Електронний ресурс] : затв. Наказом М-ва фінансів України від

24.05.95 р. № 88. — Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95>. — Назва з екрану.

10. Алисенов А. С. Бухгалтерский финансовый учет / А. С. Алисенов. — М., 2015. — С. 328.

11. Артюх О. В. Проблемні питання та напрями вдосконалення обліку виробничих запасів на підприємстві / О. В. Артюх, М. Ю. Криванич // Напрямки розвитку обліку, контролю та економічного аналізу в умовах глобалізації. Тези доповідей II Міжнародної студентської науково-практичної інтернет- конференції. Ч. 1. — Одеса: ОНЕУ, 2016. — 309 с. — С. 19-21.

12. Артюх О. В. Внутрішній аудит готової продукції: теоретичні аспекти / О. В. Артюх, М. Ю. Криванич // Напрямки розвитку обліку, контролю та економічного аналізу в умовах глобалізації. — Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції. Ч. 2. — Одеса: ОНЕУ, 2017. — С.7-10.

13. Барабаш К. А. Удосконалення методології бухгалтерського обліку готової продукції / К. А. Барабаш, Н. В. Голячук // Облік, аналіз та аудит: виклики інституціональної економіки. — Тези доповідей Міжнародної науково-практичної конференції. Ч. 2. — Луцьк: Редакційно-видавничий відділ ЛНТУ, 2014. — С. 21-24.

14. Бородкін О. С. Про формування і облік собівартості продукції за ринкових умов / О.С. Бородкін // Бухгалтерський облік і аудит. — 2012. — № 3. — С. 32-41.

15. Бudyко О. В. Особливості здійснення аудиту на малих підприємствах / О. В. Бudyко, Г. В. Запорожець // Ефективна економіка. — 2011. — №12. — С. 13-14.

16. Бутинець Ф. Ф. Бухгалтерський фінансовий облік: підруч. для студ. вищих навчальних закладів спец. «Облік і аудит» / Ф. Ф. Бутинець. — Вид. 7-ме, доповн. і перероб. — Житомир: Рута, 2006. — С. 832.

17. Бутинець Ф. Ф. Бухгалтерський фінансовий облік : підруч. для студ. вищих навчальних закладів спец. «Облік і аудит» / Ф. Ф. Бутинець. — Вид. 8-ме, доповн. і перероб. — Житомир: Рута, 2009. — С. 912.

18. Бутинець Ф. Ф. Інформаційні системи бухгалтерського обліку: підруч. / Ф. Ф. Бутинець. — Житомир: Рута, 2012. — С. 520.

19. Буфатина И. Особенности учета расходов на производственных предприятиях / И. Буфатина // Все о бухгалтерском учете. — 2012. — № 31. — С. 32.

20. Буфатина И. Учет в производстве / И. Буфатина // Все о бухгалтерском учете. — 2011. — №57. — С. 4-1

21. Верхоглядова Н. І. Бухгалтерський фінансовий облік: теорія та практика: навчально-практичний посібник / Н. І. Верхоглядова, В. П. Шило, С. Б. Ільїна. — К.: Центр учбової літератури, 2010. — С. 536.

22. Волкова І. В. Удосконалення аудиту готової продукції та її реалізації як бізнес-процесу / І. В. Волкова // Економічні науки. Серія: Облік та аудит. — 2013. — №7. — С. 28-30.

23. Глібко В. М. Судова бухгалтерія : підруч. / В. М. Глібко, О. П. Бушан. — К.: Юрінком Інтер, 2006. — С. 224.

24. Голіков І. В. Інформаційні системи і технології в обліку: практикум: навч. посібник / І. В. Голіков. — Миколаїв: НУК, 2010. — С. 69.

25. Гребенюк Ю. В. Удосконалення внутрішнього контролю за рухом готової продукції на підприємстві / Ю. В. Гребенюк, В. М. Яцун, В. В. Гливенко // Бухгалтерський облік, оподаткування, аналіз і аудит: сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку. — I Міжнародна науково-практична конференція: тези доповідей. — Чернігів: Черніг. нац. технол. ун-т, 2015. — С. 115-116.

26. Дацюк О. В. Особливості обліку готової продукції на промислових підприємствах / О. В. Дацюк, С. М. Гринявський // Актуальні проблеми і перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю. — Тези доповідей I Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих науковців, аспірантів, здобувачів і студентів. Ч. 1. — Луцьк: Редакційно-видавничий відділ ЛНТУ, 2009. — С. 110-112.

27. Жмур Н. М. Удосконалення обліку готової продукції та її реалізації / Н. М. Жмур // Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. — 2007. — № 2. — С. 301–304.

28. Закалінська К. О. Методичні підходи до формування системи внутрішньо фірмових стандартів діяльності аудиторських фірм / К. О. Закалінська // Вісник Донецького національного університету економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського. Серія: Економіка. — 2012. — №7. — С. 53-55.

29. Коляда А. Л. Методичні аспекти аналізу виробничих витрат в системі управління / А. Л. Коляда, М. Ю. Криванич // Актуальні проблеми обліку, контролю та економічного аналізу в Україні. — Збірник тез доповідей підсумкової студентської конференції обліково-економічного факультету. — Одеса: ОНЕУ, 2017. — С. 203-205.

30. Корінька М. Д. Внутрішній контроль господарської діяльності підприємства: навч. посібник для студентів вищих навчальних закладів / М. Д. Корінька. — Фастів: Поліфаст, 2006. — С. 440.

31. Крупка Я. Д. Бухгалтерський облік за національними стандартами: практичний посібник / Я. Д. Крупка, З. В. Задорожний, Р. О. Мельник. — Тернопіль: Економічна думка, 2003. — С. 236.

32. Москвич М. Ю. Пропозиції щодо вирішення проблем визначення, класифікації та обліку продукції / М. Ю. Москвич, Р. В. Сидоренко // Актуальні проблеми і перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю. — Тези доповідей І Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих науковців, аспірантів, здобувачів і студентів. Ч. 1. — Луцьк: Редакційно-видавничий відділ ЛНТУ, 2009. — С. 267-269.

33. Олійник Т. О. Проблеми організації обліку виробничих запасів на складах підприємств / Т. О. Олійник, Н. В. Резніченко // Сталий розвиток економіки. — 2011. — №3. — С. 204-207.

34. Очеретько Л. М. Організація внутрішнього аудиту витрат на якість готової продукції на м'ясопереробних підприємствах / Л. М. Очеретько, Н. О. Куртева // Вісник Хмельницького національного університету. — 2011 — №3. — С. 90-94.

35. Пархомей О. А. Ефективний облік витрат як елемент управління підприємством / О. А. Пархомей // Редакційно-видавничий відділ ЛНТУ. — 2009. — №1. — С. 296-298.

36. Плешакова-Боровинська М. Системи електронного документообігу в діяльності промислових підприємств / М. Плешакова-Боровинська // Вісник Книжкової палати. — 2012. — №7. — С. 1-4.

37. Попович П. Шляхи вдосконалення операційного аналізу витрат виробництва на м'ясопереробних підприємствах / П. Попович // Економічний аналіз. — 2013. — №12(3). — С. 319-324.

38. Пушкар М.С. Фінансовий облік: підруч. / М. С. Пушкар. — Тернопіль: Карт-бланш, 2002. — С. 420.

39. Пушкар М. С. Проблеми і перспективи розвитку аудиту в Україні: монографія / М. С. Пушкар. — Тернопіль: Карт-бланш, 2012. — С. 220.

40. Станкевич Г. Особливості системи внутрішнього контролю підприємства та роботи внутрішнього аудитора / Г. Станкевич // Аудитор України. — 2014. — №9(226). — С. 32.

41. Шендригоренко М. Т. Облік виробничих запасів: актуальні питання та напрямки їх вирішення / М. Т. Шендригоренко // Вісник Криворізького економічного інституту КНУ. — 2013. — №2. — С. 12-13.

42. Яровенко Г. М. Автоматизація як перспективний напрям розвитку зовнішнього аудиту / Г. М. Яровенко // Інвестиції: практика та досвід. — 2012. — №4. — С. 34-38.